

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Hovedutvalg Natur		
Formannskapet		

Utsendelse av forslag til ny renovasjonsforskrift og slamforskrift på offentlig høring

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Vedlagte forslag til ny renovasjonsforskrift legges ut på høring, med høringsfrist 5. april 2023
2. Vedlagte forslag til ny slamforskrift legges ut på høring, med høringsfrist 5. april 2023
3. Alle høringsforslag sendes direkte til Innherred renovasjon IKS

Vedlegg

- 1 Forslag på ny renovasjonsforskrift.PDF
- 2 Forslag på ny slamforskrift.PDF
- 3 Høringsdokument fra Innherred Renovasjon IKS.PDF

Bakgrunn

Innherred Renovasjon IKS er i henhold til selskapsavtale vedtatt av alle samarbeidende kommuner delegert kommunens ansvar og delvis myndighet etter forurensningsloven for renovasjon og slam.

Kommunestyret i Inderøy utsatte i desember 2022 behandlingen av ny samarbeidsavtale for Innherred renovasjon IKS. Denne er per nå ikke vedtatt av alle deltakende kommuner og ligger derfor ikke som grunnlag for saken om nye forskrifter.

Den enkelte deltakende kommune har selv ansvar for, og myndighet til å vedta, forskrifter som regulerer området etter forurensningsloven. Dette er ikke delegert til Innherred Renovasjon. Innherred Renovasjon (heretter IR) har i flere omganger startet arbeidet med revidering av forskrifter for renovasjons- og slamordningen i eierkommunene. Arbeidet har blitt stoppet med bakgrunn i tilbakemeldinger fra eierkommunene om vesentlige prinsipper i forslagene som måtte belyses bedre før forskriftene kunne legges fram for politisk behandling. Dagens gjeldende forskrifter trådte i kraft i 2006.

Avfallsbransjen har siden 2006 gjennomgått en betydelig endring med tanke på innføring av

nasjonale krav til sortering, gjenvinning og nasjonale bærekraftsmål mm. Dagens forskrifter medfører som følge av manglende oppdatering på området at det i en del sammenhenger er utfordringer knyttet til tolking av regelverket og ifølge IR likebehandling mellom kommunene. Det er derfor vurdert som nødvendig med en revisjon av dagens forskrifter slik at disse er i tråd med gjeldende regelverk og føringer knyttet til avfalls- og slamhåndtering.

Arbeidet med revidering startet i samarbeid med andre renovasjonsselskap i Midt-Norge for flere år siden. De fleste av disse har nå revidert sine forskrifter. De siste årene har dermed forskriftene både regionalt og nasjonalt blitt mer harmonisert. I det felles arbeidet i Midt-Norge på tvers av renovasjonsselskapene har selskapene hatt hjelp fra jurister hos Samfunnsbedriftene, en bransjeorganisasjon for bedrifter som har et samfunnsoppdrag.

Den felles prosessen med de øvrige renovasjonsselskapene i regionen resulterte i februar 2022 med at forslag til ny renovasjonsforskrift og forslag til ny slamforskrift ble sendt på høring. Denne var bygd på mye den samme lesten som forslaget som ble sendt ut ved tidligere anledninger i prosessen.

Med bakgrunn i dette meldte IR sine eierkommuner på dette tidspunktet tilbake til selskapet at man ønsket å stoppe denne prosessen for å kvalitetssikre og forankre forskriftene på en bedre måte i eierkommunene før en sender på høring igjen. IR møtte representanter på administrativt nivå i alle eierkommuner til en felles gjennomgang, og det ble da konkludert med en ny oppstart av arbeidet sammen med representanter fra kommunene. Det ble i forbindelse med den kommunale prosessen også avdekket at hver kommune som ansvarlig for utredning og vedtak av forskrift må fatte politisk vedtak om å legge forskriftene på høring. I den offentlige høringsprosessen kan alle inngi høringsuttalelse.

I 2022 har arbeidet med Renovasjonsforskriften og Slamforskriften derfor foregått i tett samarbeid med selskapets 9 eierkommuner. Våren 2022 ble det etablert en arbeidsgruppe med representanter fra IR og flere eierkommuner, som har gjort en grundig gjennomgang og revidering av utkastene til forskrifter. Arbeidsgruppa har hatt flere møter der innhold og tekst i forslagene er gjennomgått og diskutert.

Gruppa har diskutert seg fram til løsninger som er vurdert til å være innenfor regelverket. En oppsummering av arbeidet har så blitt presentert for- og diskutert med representanter for alle eierkommunene i et fellesmøte på nyåret 2023.

Arbeidsgruppa har bestått av:

- Kari Lundsvoll (rådgiver hytte-/fritidsrenovasjon og utvikling), Gunn-Heidi Kvaløy (seniorkonsulent), Øyfrid S. Knudsen (kommunikasjonsrådgiver) og Geir Tore Leira (adm.dir.), Innherred Renovasjon
- Ingrid Juberg Moe (kommuneadvokat), Levanger kommune og Verdal kommune
- Bård Kotheim (virksomhetsleder teknisk drift) Verdal kommune
- Daniel Flatmo Bakken (juridisk rådgiver), Stjørdal kommune
- Randi Garberg (Ingeniør vei, vann og avløp) og Renate Eliassen (rådgiver samfunnsutvikling og tekniske tjenester), Malvik kommune
- Erlend Slapgård (sektorleder plan, landbruk og kommunalteknikk) og Audhild Slapgård (enhetsleder plan, landbruk og kommunalteknikk), Inderøy

Silje Bjordal (fagansvarlig avløp - kommunalteknikk), Malvik og Bjørn Sandvik (ingeniør vann og avløp), Levanger, har også deltatt i arbeidsgruppa for slamforskrift.

På grunn av eksisterende arbeidsoppgaver har det variert noe om medlemmene har hatt anledning til å delta på arbeidsmøtene.

De reviderte forskriftene avviker fra dagens gjeldende forskrifter i form og i innhold, men endringene påvirker ikke innsamlingssystemet vesentlig. Det viktigste arbeidet har bestått i å fjerne uklarheter, få samsvar mellom paragrafer, gjøre regelverket tydeligere, og å oppdatere regelverket

i tråd med gjeldende regelverk og føringer nasjonalt og internasjonalt. Det er også gjort endringer som fjerner eventuelle uhensiktsmessige ulikheter på tvers av kommunene. Kommunedirektøren har ikke klart for seg hva disse forskjellene mellom kommunen består i, eller om det er en relevant problemstilling for Inderøy. Det er på det rene at noen av kommunen har vært med fra starten av, og noen har kommet med i etterkant, og noen og etter nåværende forskrift ble utarbeidet.

De nye forskriftene med retningslinjer skal gi mindre rom for tolkning, og dermed mindre forskjellsbehandling mellom abonnenter i selskapet. Selskapets vedtak om «lik pris – lik tjeneste» og behovet for effektiv utnyttning av ressurser taler også for en praktisering av ordningen som er lik for alle.

Til begge forskrifter er det laget utdypende retningslinjer som skal sikre forutsigbarhet og likebehandling. Overordnede bestemmelser ligger i forskriften, mens detaljerte beskrivelser av ordningene og forklaringer til regelverket ligger i retningslinjene. Arbeidsgruppen har vært tydelig på at retningslinjene på ingen måte må kunne overstyre eller endre ordlyden eller intensjonene i forskriften. Dette gjenspeiles i forslaget om at endringer i retningslinjene ikke er gjenstand for en offentlig høringsprosess, eller grundig politisk behandling i de respektive kommunestyrene. Forskriftene skal ikke være avhengig av retningslinjene for å fungere.

Vurdering

Den nye renovasjonsforskriften inneholder blant annet forslag om endring av hva som anses som en gebyrenhet, bortfall av gebyr for kjøring på privat vei, samt bortfall av fradrag for hjemmekompostering. Dette vil kunne gi økt gebyr for noen huseiere, men det er også tatt høyde for at det foreligger muligheter til å redusere kostnaden for den enkelte noe. Økonomisk sett kan derfor endringene også ses på for ordningen som en helhet, der man med ny forskrift har omfordelt betalingsbyrden mer i tråd med mengden avfall som produseres. Dette er nærmere beskrevet for de viktigste endringene under.

Hovedendringer og vurderinger - renovasjonsforskriften

Formålsparagrafen

Det henvises nå i større grad til avfallshierarkiet og nasjonale mål, servicenivå og økt materialgjenvinning. Dette er i tråd med nytt nasjonalt regelverk og nye nasjonale føringer.

Delegering

IR delegeres gjennom den nye forskriften myndighet til å fatte enkeltvedtak, og å gi fritak for renovasjon. Tidligere var det kommunene som måtte gi eventuelle fritak. Dette har medført at det har vært ulik praksis i de samarbeidende kommunene, noe som til tider har skapt utfordringer både for kommunene og IR. Disse vedtakene fattes i mange tilfeller etter samtaler mellom kommunene og IR, og omfanget av slike saker er i den enkelte kommune forholdsvis lite. Manglende retningslinjer på området medfører at den enkelte kommune bruker mer tid enn nødvendig på disse vedtakene. Ved å delegerer dette til IR, sikres kommunene en mer effektiv saksbehandling, lik praksis mellom de samarbeidende kommunene og større forutsigbarhet for den enkelte abonnent. En forutsetning og at en samling av denne myndigheten gjør det mulig for kommunene å sikre god fagkompetanse til oppgaven og høy kvalitet på vedtakene. Kommunedirektøren konkluderer ut fra dette med at det er hensiktsmessig å delegerer denne vedtaksmyndigheten til IR.

Unntatt fra delegasjonen til IR på dette området er fritak som gjelder seterhus/reindrift. Her skal kommunene fortsatt behandle søknader og fatte vedtak om fritak. Dette er saker som betinger særskilte vurderinger, og der det er nødvendig med stor grad av lokalkunnskap og tilgang til kommunenes informasjon spesielt innenfor fagområde landbruk. Kommunene anses ut fra dette som best egnet til å fatte disse vedtakene. Det er i prosessen ytret ønske om at det skal utarbeides en felles veileder for saksbehandling av disse sakene i de samarbeidende kommunene. Dette vil sikre en

ensartet praksis i regionen. En slik veileder må imidlertid utarbeides i de samarbeidende kommuner, og diskusjonene i arbeidsgruppa viser at de forskjellige kommunen kan ha forskjellige behov og problemstillinger innen dette området.

Renovasjonsteknisk plan

Nu forskrift legger opp til krav om at tiltakshaver skal utarbeide en renovasjonsteknisk plan før kommunal behandling av byggesaker. Dette er et helt nytt krav, og er ment å sikre at adkomst og trafikale løsninger har tatt hensyn til kravene i renovasjonsforskriften.

Hytter og fritidsboliger

Det er i den nye forskriften tydeliggjort at hele forskriften også gjelder for hytter. Gjeldende forskrift har hatt for lite presisering av regelverket for hytter, noe som har medført usikkerhet knyttet til i hvor stort omfang hytter var omfattet av forskriften, og klagesaker knyttet til dette. Endringen er i tråd med nasjonale føringer knyttet til pålagt hytterrenovasjon.

Gebyrplikt og abonnement

Den nye forskriften tydeliggjør at eier har gebyrplikten, og at det er eier som er ansvarlig for å betale for alle boenheter på eiendommen. Av praktiske årsaker er dette nødvendig for at ressursbruken knyttet til kartlegging av gebyrpliktige skal holdes nede. I lys av at det ikke foreligger noe register over leietakere nasjonalt er IR avhengig av å benytte matrikkelen for å finne kontaktinformasjon på den enkelte eiendom.

I nåværende forskrift kan en eiendom ha to boenheter på kun ett abonnement. Det er først når det blir 3 boenheter eller flere at hver boenhet får ett abonnement hver. Det vil si at 2 boenheter i dag gir 1 abonnement, mens 3 boenheter gir 3 abonnement. I forslag til ny forskrift defineres hver boenhet som en gebyrenhet. Dette medfører at en enebolig med sokkelleilighet, eller en gård med våningshus og kår/kårende, som i dag har ett abonnement på deling, etter ny forskrift vil få to abonnement. Arbeidsgruppen har diskutert denne løsningen inngående, og legger med bakgrunn i en helhetsvurdering fram dette som forslag i forskriften.

En sentral problemstilling er at et abonnement dekker både tømming av avfallsbeholdere hjemme, og fri levering av avfall på gjenvinningsstasjoner uten registrering av hvor mye som leveres av den enkelte. I dag leverer abonnentene 60 % av avfallet sitt direkte til gjenvinningsstasjonene, mens kun 40 % hentes hjemme i avfallsbeholderne. Samtidig har mengden avfall fra den enkelte husholdning økt betraktelig fra iverksettelse av nåværende forskrift og til i dag. Utleieenheter utgjør for eksempel avfallsmessig en fullverdig husholdning på lik linje med borettslagsleiligheter av sammenlignbar størrelse. Etter dagens forskrift er disse to imidlertid ikke likestilt mtp. Gebyrplikt så lenge det er bare 2 boenheter på eiendommen, da borettslagsleiligheten er en egen gebyrenhet mens den ene utleieleiligheten per i dag ikke er det. Endringen medfører etter dette at det er volumet av avfall som er førende for gebyrplikten.

Eksempelvis har IR et avfallsanlegg der 45 eiendommer er tilknyttet, der disse har to boenheter hver. De betaler kun ett abonnement hver, og tømmehyppigheten er i utgangspunktet tilpasset avfallsmengdene fra 45 husstander, mens det egentlig burde vært det dobbelte. På slike felles anlegg vil det ofte være veldig fullt, og IR mottar stadig klager fra abonnentene som mener det burde vært hyppigere tømming.

For de som har en ekstra boenhet/husholdninger knyttet til sin eiendom er det overveiende sannsynlig at det produseres mer avfall enn der det bare er en husholdning. Mengden avfall for hver husholdning kan selsagt variere, men dette dekkes i utgangspunktet av systemet med differensiering av størrelse på avfallsdunker.

I tillegg viser IR til at eiendommer med utleieenhet, kan beholde et abonnement med en beskjeden restsøppeldunk. I tilfeller der dunken blir full, har man fri mulighet til å kjøre på gjenbrukstorget og levere det det ikke blir plass til i dunken. På denne måten unngår en å betale mer gebyr, men belaster fellesordningen med mer avfall likevel. Gjenbrukstorgene er og mottaker av avfall forbundet med oppussing av bolig. Kjøkken og bad er knyttet til mye av dette avfallet, og et hus med to

boenheter vil naturlig nok ha dobbelt opp med kjøkken, og flere bad. Dette gjenspeiles da i hvor mye som leveres på gjenbrukstorget over tid for eiendommen. En overgang til å ha et abonnement per boenhet vil sikre en mer rettferdig fordeling for det som leveres på gjenbrukstorgene.

Innherred Renovasjon har estimert at det er ca. 3800 boenheter innen IKS'et som i dag ikke betaler eget abonnement på grunn av unntaket nevnt over. Det betyr ikke at alle disse vil bli gebyrpliktige med ny forskrift. Flere av dem er f.eks. kårhus som står til nedfalls, og en vil dermed kunne søke om fritak fra gebyrplikten for disse. Flere boliger har også lagt sokkel/utleiedel til i hovedboligen, og utgjør ikke lenger to boenheter slik det er oppført i matrikkelen.

De boenhetene som blir gebyrpliktige med ny forskrift, trenger sjelden å bestille egne avfallsbeholdere, men kan samarbeide om de dunker som allerede er registrert på eiendommen. Nåværende abonnement vil altså ikke automatisk dobles, men normalt kunne deles opp i to mindre abonnement. En eiendom med to boenheter som har et medium abonnement nå (240 liter restavfall), vil for eksempel kunne beholde samme dunk, men dele dette i ett lite abonnement (140 liter) + ett miniabonnement (70 liter), og få samarbeidsrabatt. Økningen i årsgebyret blir da ca 1500 kroner med dagens gebyrmodell.

Gebyrpliktige har også mulighet til å få rabatt ved å samarbeide om felles beholdere. Det er viktig at det gjøres et godt arbeid med gjennomgang av rabattordningene med ny forskrift. En eiendom med 2 boenheter har naturlig nok bare 1 hentepunkt, og vil ha lavere kostnad sammenlignet 2 boenheter på 2 forskjellige eiendommer. Rabattene må gjenspeile denne forskjellen.

Arbeidsgruppa har diskutert at kostnadsøkningen kommer på et uheldig tidspunkt og på «toppen» av økte kostnader for øvrig for private. Dette er selvsagt uheldig, men med de muligheter for å begrense kostnadsøkningen som finnes, konkluderer likevel arbeidsgruppa med at dette ut fra forholdene er en hensiktsmessig og nødvendig økning. Kommunedirektøren har i arbeidsmøtene utfordret og oppfordret IR til å utarbeide en ny gebyrmodell tilpasset ny forskrift som grunnlag for politisk behandling av ny forskrift etter høringsperioden. I dette ligger og rabattordningene. For å kunne sette utkast til nye gebyrer må en og ha en ny selvkostmodell som grunnlag, og her vil en kunne ta høyde for mulige nye inntekter, og se hvordan det påvirker det generelle gebyrnivået for renovasjonsordningen.

Veier

Forslag til ny forskriften skiller ikke lenger på eier av veien, men på kjørbarehet. I nåværende forskrift kjøres det på private veier mot et ekstra gebyr. Hver abonnent langs veien må betale, og det må inngås en avtale med veieier. Dette til tross for at det ikke er noen kostnadsforskjell for renovasjonsordningen å hente avfall på en eiendom som koster vegholdet selv, eller en som har veg betalt av det offentlige. I ny forskrift kjøres alle veier som defineres som kjørbare, så lenge det er mer enn én boenhet langs vegen. Betaling for kjøring på private veier opphører. For Inderøy kommune vil dette bety at kommunale veger som har kun en boenhet i enden, ikke vil bli kjørt av IR. Hytteeiendommer teller ikke i denne vurderingen, da hytter renovasjon ikke har noen slik henteordning.

Temaet kjørbare veg har vært gjenstand for mye diskusjon i arbeidsgruppa, og kommunedirektøren forventer at forslaget som det foreligger vil resultere i flere høringsinnspill. I utgangspunktet stilles det krav til bæreevne for 10 tonns akseltrykk, bredde 3,5 meter, inntil 10% stigning og tilstrekkelig sнопlass ved siste abonnent. Kravene til kjørbarehet er presisert i forskriften, og det er en samlet risikovurdering av alle forholdene som skal legges til grunn i vurderingen. I en slik samlet vurdering kan enkelte parameter avvike så lenge sikkerheten for sjåfør, bil og omgivelsene er ivaretatt. Dette fremstår på nåværende tidspunkt noe uklart hvordan det er tenkt handhevet. IR har vist til at disse kravene vil bli sett på som et utgangspunkt for vurderingen, og at det er den helhetlige risikovurderingen som legges til grunn, og ikke et absolutt krav om for eksempel 10 tonn bæreevne.

Det er for eksempel en lang rekke kommunale og fylkeskommunale veger som ikke har 10 tonn bæreevne, eller inntil 10% helning.

Det legges opp til at alle veger skal godkjennes av IR før kjøring iverksettes, og de vil foreta en løpende risikovurdering av vegene etter behov. Alle sjåførere er pålagt å selv vurdere sikkerhet og føreforhold for hver gang en veg skal kjøres, så det er ingen endring fra dagens forhold når det gjelder det. Flere i arbeidsgruppa har vært skeptiske til å blande arbeidsgivers ansvar etter arbeidsmiljølov og sjåførenes ansvar etter vegtrafikklov inn i denne forskriften. Det finnes selvstendig lovverk som tar seg av dette, og de virker uavhengig av forskriftens utforming. Det er og på det rene at fremkommelighet og sikkerhet kan knyttes mye opp til valgt utstyr for å levere tjenesten. Der det er den enkelte sjåførs subjektive vurdering som avgjør om hen kjører den aktuelle dagen, med de gjeldende føreforhold, kan ikke slike vurderinger legges permanent til grunn for om en veg er kjørbare de 364 andre dagene etter forskrift. Det må og være et klart skille mellom det som er arbeidsgivers ansvar, sjåførens ansvar, og det som kan pålegges abonnenten gjennom forskrift.

Arbeidsgruppen ser det som fornuftig at alle nye veganlegg det skal kjøres renovasjonsbil etter, blir vurdert etter de foreslåtte kriteriene. Det vil da være et godt grunnlag for forutsigbarhet for alle fremtidige eiere av eiendommer langs aktuell veg. En bør ikke gi byggetillatelse til veganlegg der det i framtiden kan bli tvil om renovasjonstjenestene kan leveres etter vegen.

I forslag til forskrift står det og at veger som kjøres i dag, og vil bli gjenstand for en slik risikovurdering i henhold til disse kravene. Så vidt kommunedirektøren kan se kan det medføre at veger som kjøres i dag, ikke blir kjørt etter ny forskrift, både private og offentlige. Forhåpentligvis vil høringsprosessen avdekke tilstrekkelig med problemstillinger om temaet til at en kan få en god løsning på problemstillingen.

Ut over det vises det til at langs veier der det kun er én boenhet (helårsbolig), men vegen tilfredsstiller kravene til kjørbarehet, kan IR likevel kjøre fram til boligen mot et tilleggsgebyr. Alternativt kan avfallsbeholdere settes i starten av veien. Dette vil da ikke medføre gebyr. I dag betaler ca 750 abonnenter for kjøring på privat vei. Det utgjør ca 560 000 kroner i inntekt for IR som vil bortfalle med ny forskrift. Mange av disse brukerne vil nå i tillegg kunne benytte seg av rabatt for å trille dunken helt frem til veikant («veikantdunk»), noe som vil medføre ytterligere inntektsreduksjon.

Arbeidsgruppa vurderer at fremkommelighet og sikkerhet i forbindelse med kjøring er et tungtveiende hensyn som det er viktig å regulere i forskriften. Det er samtidig viktig at forskriftens bestemmelser er slik at alle veier som IR kjører i dag også skal kjøres i framtiden så lenge dette er forsvarlig. Teksten i forskriftsforslaget ivaretar etter arbeidsgruppens vurdering dette, men kommunedirektøren ser at det gjenstår en del tydeliggjøringer og avklaringer før bestemmelsen fremstår som klar og forutsigbar for de som omfattes av forskriften. Helt sentralt vil være skillet mellom eksisterende veger, og nye veger. I og med at det er forbundet store kostnader med utbedring av veg, må det være veldig klart hvordan dette skal forvaltes i tiårene som kommer.

Hjemmekompostering og ordningen med alternativ behandling av matavfallet

Per i dag kan den enkelte abonnent få rabatt for hjemmekompostering. Dette opphører med ny forskrift. Det betyr ikke at det er ulovlig å hjemmekompostere, men at man ikke får rabatt fra Innherred Renovasjon for å gjøre dette.

Matavfallet som IR samler inn sendes til produksjon av biogass og drivstoff hos Ecopro AS. Innherred Renovasjon vurderer at det er mest hensiktsmessig at mest mulig matavfall behandles på en slik høyteknologisk måte, med en varmebehandling som gir full sikkerhet for smittebrudd og høy grad av materialgjenvinning. Det koster også mer for Innherred Renovasjon å opprettholde en rabatt- og kontrollordning for kompostering enn å hente matavfallet på vanlig måte hjemme hos abonnenten. IR ser og at en del matavfall likevel haver i restsøppel, da ikke alt matavfall er egnet til hjemmekompostering. Dette forurenser da restsøppel, og gjør at en sannsynligvis ikke oppfyller lovkravet om å sortere ut alt matavfall i renovasjonsordningen. I dag er det ca 600 abonnenter som

får rabatt for hjemmekompostering eller alternativ behandling for matavfall. Dette utgjør ca 135 000 kroner i økte inntekter for IR med ny forskrift. Disse abonnentene vil få utdelt egen matavfallsbeholder noe medfører en engangskostnad på ca kr 300 000.

Nytt nasjonalt standardkapittel om samtykke til innsamling av husholdningsavfall

Etter Forurensningsloven § 30 tredje ledd kan ingen samle inn husholdningsavfall uten kommunens samtykke. Det har nå i tillegg kommet en ny nasjonal veileder til hvordan en skal gi slikt samtykke, og et forslag til tekst som kan tas inn i forskrifter.

I henhold til den nye forskriften § 1-3 er IR delegert myndighet til å gi slikt samtykke. Dette anses ut fra forholdene som hensiktsmessig da avfallskompetansen er samlet i det interkommunale selskapet.

Alternativt vil kommunene selv måtte ha en kompetanse på dette området. Antallet slike søknader er i tillegg så lite per år at det er ressursmessig hensiktsmessig at dette samles i selskapet.

IR er herunder også delegert ansvaret for å godkjenne aktører som ønsker å samle inn husholdningsavfall etter kapittel 4. Eksempel på en slik situasjon der det er hensiktsmessig at andre enn IR samler inn husholdningsavfall, er der abonnent/kunde har leid en container for å kvitte seg med større gjenstander – trevirke, møbler, osv., eller farlig avfall og elektrisk og elektronisk avfall. Når avfallet har oppstått i en bolig defineres det som husholdningsavfall. Selskapet som leverer containeren, skal da ha samtykke for å kunne samle inn dette avfallet.

Hovedendringer og vurderinger i slamforskriften

Slamforskriften gjelder slamanlegg omfattet av forurensningslovens §26 og §34. I §26 vises det til at det gjelder mindre rensinretninger som slamavskillere. I arbeidsgruppen kom det fram at denne definisjonen medfører anlegg innenfor forurensningsforskriftens kapittel 12. dette er da anlegg på opp til 50 personekvivalenter. Dette støttes av faglitteraturen *Forurensningsloven med kommentarer* [Wang,2015] :

Hva som anses som «mindre» anlegg, er ellers ikke nærmere definert. Flere kommuner følger den praksis at dette omfatter anlegg mindre enn 50 p.e., som tilsvarer virkeområdet i forurensningsforskriften [kapittel 12](#) om utslipp av sanitært avløpsvann fra [side 128] bolighus, hytter og lignende.

Rent praktisk betyr dette at forskriften omfatter kun anlegg som har opp til 10 boliger tilknyttet. Større kloakklag omfattes dermed ikke av denne forskriften (I likhet med dagens forskrift).

Gebyrplikt og abonnement

Det er i ny forskrift tydeliggjort at forskriften omfatter alle eiendommer og boenheter, og at eier har gebyrplikten. Eier må betale for alle boenheter som er tilknyttet et slamanlegg. En boenhet er nå ett abonnement. Det vises her til argumentasjonen på samme punkt knyttet til renovasjonsforskriften. For slam vil ikke argumentasjonen omkring gjenbrukstorgene være gjeldende. Her er det argumentet om fordeling av faste kostnader som vil være vesentlig. Det gjelder for så vidt også for renovasjon, men argumentet om gjenbrukstorgene er mer vektig der. Samtidig vil gjenbrukstorgene bli en slags fast kostnad all den tid det ikke avregnes på den enkelte abonnent. Argumentet er at alle boenheter bør ta del i de faste kostandene forbundet med tjenesten, så kan det forbruksavhengige gebyret gjenspeile hentekostandene og behandlingskostnadene. Dette er vanlig fordeling innen selvkost vann og avløp (1 abonnement per eiendom) der det er et fast årsgebyr som er knyttet til de faste kostnadene ved tjenesten, som for eksempel lån, renger, avskrivinger og lignende, og så er det et forbruksgebyr basert på hvor mye den enkelte faktisk forbruker. Forbruksavgiften kan da ta inn i seg kostander ved transport fra hentested og mengde slam. Da vil de som samarbeider om slamanlegg få kun et hentested, og mengden kan måles og avregnes. Mye av nøkkelen til endringen rundt abonnent ligger i en ny gebyrmodell. I eksisterende forskrift er det eiendommen som er definert som abonnent.

Fritak – Nytt innhold

Det er i nåværende forskrift ikke spesifisert tilstrekkelige bestemmelser knyttet til fritak fra gebyr. Dagens forskrift angir: «I spesielle tilfeller kan kommunen bestemme en annen tømmehyppighet.» Kommunene har ulik kompetanse på slam-området og ulik inngang i vurderingene. Arbeidsgruppen finner derfor at det er behov for å regulere dette bedre i ny forskrift for å sikre likebehandling mellom kommunene.

IR og arbeidsgruppa mener at vedtak om fritak bør fattes av kommunen. Til forskjell fra renovasjon der IR eier avfallsbeholderne og kan gi fritak i henhold til ny forskrift, er det tydelig at det er kommunen som har ansvaret for utslippstillatelser på slamanlegg. Eventuelle unntak må ses i sammenheng med utslippstillatelser og type/størrelse på anleggene. Det er derfor viktig at kommunene har myndigheten til selv å fatte vedtak om unntak fra gebyrplikt.

Avvik og avviksbehandling

Dette var tidligere ikke forskriftsfestet. Alle slamavskillere og tette tanker skal kontrolleres av slamtømmer ved hver tømning. Dersom det er feil og mangler ved et anlegg eller på adkomst til anlegget, registreres dette inn på feltverktøy som et avvik. Noen avvik kan føre til ekstragebyr for abonnenten. Avvik som kan medføre forurensning skal sendes til kommunen som forurensningsmyndighet for behandling. Dette er i tråd med endrede nasjonale regler.

Kjørbare veier

Tydeligere krav til veier og adkomst er forsøkt forskriftsfestet i forslaget. Plassering av og adkomst til nye anlegg / reetableringer av anlegg skal godkjennes av IR før utslippstillatelse kan gis. Dette er viktig for å sikre kravene til adkomst. Se også tilsvarende beskrivelse og vurderinger under renovasjonsforskriften. En vesentlig forskjell mellom renovasjon og slam, er at en eiendom i praksis mister brukstillatelsen sin dersom slam ikke kan hentes. Det vil si at en eiendom blir ubeboelig dersom IR ikke kommer og henter slam. Den lokale forskriften kan heller ikke pålegge urimelige krav i form av forskrift. I arbeidsgruppen er det sikret at kravene til veg for slamforskriften bør være lavere enn for renovasjon. Dette spesielt på grunn av følgende manglende levering av den tvungne tjenesten vil medføre, men også fordi slamtømmingen ikke følger en jevn månedlig rute gjennom året. Slamtømming på vanskelige steder kan planlegges til tider på året som gir bedre fremkommelighet, og IR viser til at dette også er praksis i dag. Likevel viser de til at den kan være eiendommer der de ser for seg å ikke lenger kunne levere tjenesten uten at det gjøres tiltak. I og med at dette ikke er konkretisert, er det vanskelig for kommunedirektøren å si noe om kostnadsomfang for de det eventuelt gjelder, eller hvor mange som blir berørt av det i Inderøy kommune. I forslaget som er tenkt sendt ut på høring er kravet til kjørbare veg like strengt som for renovasjon, noe som ikke gjenspeiler diskusjonen i arbeidsgruppa.

Det er viktig å presisere at IR ser for seg å tilby en ekstratjeneste med tømning med traktor og henger for et tilleggsgebyr. Dette vil gjøre at det er mer som skal til før tjenesten ikke kan ytes på grunn av adkomsten. Det er ikke spesifisert hva dette tilleggsgebyret vil bli, eller når behovet vil slå inn.

Tilleggstjenester og tømmehyppighet

Der det er nødvendig med tømning med ekstra/tilleggsutstyr som traktor fordi adkomst ikke tilfredsstiller kravene har IR tidligere dekket kostnadene med dette. I ny forskrift er dette regulert som en tilleggstjeneste der ekstra kostnader med tømningen skal dekkes av abonnementene selv. Dette anses som å være i tråd med at forurenser skal betale for kostnader knyttet til egen forurensning, og hensiktsmessig i forhold til at disse kostnadene i dag tillegges fellesskapet.

Det åpnes også i ny forskrift for at tette tanker på hytte/fritidsbolig kan søke om sjeldnere tømmehyppighet enn det som i utgangspunktet er fastsatt. Det kan da gjøres en alternativ beregning av tømmehyppighet med en beregningskalkulator for antall bruksdøgn pr år. Gråvannstanker inkluderes også i forskriftsfestet tømmehyppighet.

Videre saksbehandling av nye forskrifter

Styret i Innherred Renovasjon skal behandle saken og fatte vedtak om oversendelse av utkastet til nye forskrifter til deltakerkommunene. Hver deltakerkommune skal politisk behandle og eventuelt beslutte at forslag til ny renovasjons- og slamforskrift skal legges ut på høring med 6 ukers høringsfrist, i tråd med reglene i forvaltningslovens kap 7.

Det anbefales at kommunene ber om at eventuelle høringsuttalelser sendes direkte til Innherred renovasjon IKS for videre behandling. Etter høringsfristen gjennomgår Innherred Renovasjon IKS uttalelsene, og kaller inn arbeidsgruppen til gjennomgang av innspill og vurdering av hvilke innspill som eventuelt skal tas til følge. Forskriftene må etter dette politisk behandles i alle kommuner i etterkant av ferdigstilling av endelig utkast. Målet er at alle deltakende kommuner skal ha vedtatt nye forskrifter i løpet av juni 2023. Denne tidsplanen fordrer at høringsinnspillene ikke medfører vesentlige endringer som medfører krav om en ny høringsperiode. Det vil og være hensiktsmessig at IR leverer gode grunnlagsdata i god tid før politisk behandling for å unngå utsettelse på grunn av ubesvarte problemstillinger.

Konklusjon

Se innstilling